

Önkormányzati választások Szentmártonkátán 2010

Október 3-án önkormányzati választásokat tartottak Magyarországon. Az eredmények értékelése zajlik országos és helyi szinteken is. Ezúttal már kis falunk sem kerülheti el az eredmények értékelését: jelen írásom célja az eredmény értékelése és néhány előre feltett kérdésre adott válasz keresése. Egy, helyes válasz talán sosem lesz, de válaszokat adhatunk kérdéseinkre.

Az elemzés során a valasztas.hu-n fellelhető adatokkal dolgozok, s ott az első önkormányzati választás - aminek adatai elérhetőek - az 1998-as, így a 12 évvel ezelőtti eredményektől van lehetőségünk vizsgálni a mártonkátai eredményeket. A bő egy évtized alatt egyre több információt gyűjtöttek alkalomról alkalomra, így napjainkban már az egyes szavazókörök adatainak külön-külön való értelmezésére is lehetőségünk van.

Az elemzés tárgya három kérdésre keresendő válasz:

1- Mik voltak a polgármester választás eredményei? Van-e összefüggés a jelölt polgármester- és képviselőjelöltként kapott szavazatai között?

2- **Van-e összefüggés egy párt és az általa támogatott jelölt eredménye között Mártonkátán? S ha igen, mi az?**

3- ??

2. Párt által támogatott képviselőjelöltek

A pártok és az általuk támogatott képviselőjelöltek eredményeinek összefüggése esetén komolyabb módszertani kitérővel kell kezdenünk elemzésünket. Meg kell határoznunk, hogy egyáltalán milyen eredménynél mondhatjuk azt, hogy van összefüggés párt és jelöltje eredménye között valamint milyen módszerrel, hogyan lehetne kimutatni az eredmények közötti összefüggést? Ezt követően adatokkal alátámasztva be kell mutatnunk a kiválasztott elméleti módszerek segítségével kapott eredményeket, végül következhet a téma összefoglalása, a következtetések levonása, magyarázása.

Elsőként határozzuk meg azt, hogy abban az esetben lehet ezt vizsgálni, ha a párt valamennyi jelöltje közel azonos szavazatot kap és így közel azonos százalékos eredménnyel végez (különb a helyi ismertség a fő befolyásoló, nem a párt logó). Második lépésként határozzuk meg azt, hogy abban az esetben lehet összefüggést kimutatni párt és jelöltje szavazatai között, ha nem nagy az eltérés a pártra leadott szavazatok között és a jelöltjeire leadott szavazatok között.

A fentiek után meg kell határoznunk az összehasonlításokat. Érdeemes összevetni az egyes pártok megyei és helyi eredményét (A), ez alapján meghatározható, hogy helyben a megyei átlagnak megfelelően, rosszabbul, jobban szerepeltek-e a pártok. A korábbi mártonkátai párt jelöltek eredményeit is megvizsgálhatjuk (B), itt ki fog derülni, hogy helyben mennyire jellemző az, hogy egységesen szavaznak a választópolgárok párt támogatások alapján. Érdeemes szavazókörönként is lebontani az egyes párt jelöltek adatait (C), s összevetni a függetlenül induló, bejutott képviselőjelöltek adataival, ugyanis kiderülhet, hogy mind a párt jelöltek, mind a független jelöltek lakóhelyükön érték el a legjobb eredményeiket (helyi ismertség), ami felülírhatja a párt jelöltség előnyeit. Végül érdemes keresni további olyan példákat, ahol van összefüggés a pártra leadott szavazatok és a párt jelöltjeire leadott szavazatok között (D).

A., Pártok megyei és helyi eredménye

Pest megyében három párt tudta összegyűjteni az induláshoz szükséges ajánlószelvényt: a Fidesz, az MSZP és a Jobbik.

	Fidesz	MSZP	Jobbik
Megyei szint	58,74%	24,60%	16,66%
Helyi szint	54,56%	21,34%	24,08%
Különbség	-4,18%	-3,26%	7,42%

Amint a fenti táblázatban is látható a Fidesz nagyjából a megyei szinten teljesített, azonban a három párt közül a Fideszé a legnagyobb romlás a megyeihez képest. Az MSZP is nagyjából hozta a megyei átlagot, miközben a Jobbik jelentősen jobban szerepelt, mint megyei szinten.

Ha szavazóköri szinten is megvizsgáljuk az egyes pártok eredményeit látható, hogy minden szavazókörben 50% feletti eredményt ért el a Fidesz¹.

	Fidesz	Jobbik	MSZP
1. (Óvoda, falu)	195 (52,99%)	93 (25,27%)	80 (21,73%)
2. (A.J.Ált.Isk.)	237 (54,35%)	98 (22,47%)	101 (23,16%)
3.(Újtelep)	173 (54,57%)	90 (28,39%)	54 (17,03%)
4. (Újtelep)	213 (56,34%)	80 (21,16%)	85 (22,48%)
Össz	818 (54,56%)	361 (24,08%)	320 (21,34%)

Az érvényesen leadott 1499 szavazat közül 54,56%-ot kapott a Fidesz. A Jobbik két szavazókörben verte az MSZP-t.

B., A korábbi választásokon induló párt jelöltek eredményei

Falunkban az első vizsgált év óta (1998) minden évben voltak a pártok által hivatalosan indított jelöltek, érdemes így áttekinteni eredményeiket²!

¹ Kiemelve az adott szavazókör legjobb eredménye.

² Kiemelve azok, aki be is jutottak az adott évben az adott eredménnyel.

Megjegyzés: a százalékos érték kiszámítása úgy történik, hogy összeadják az összes jelöltre érkezett összes szavazatot, s ennek X százaléka a jelölt eredménye. Pl.: 1998-ban az összes jelölt 10495 szavazatot kapott. Czákó Ádám 540 szavazata ennek az 5,15%-a.

FKGP - 1998	szavazat	százalék
Czakó Ádám	540	5,15
Szabó Ferenc	543	5,17
Dr. Hajnal Károly	418	3,98
Mészáros Kálmán	365	3,48
Kele Pál	190	1,81
id. Tóth Gyula	180	1,72
Kele István	176	1,68
Tasi Rafael	139	1,32
MSZP - 1998	szavazat	százalék
Dr. Csanálosy József	963	9,18

1998-ban a kormányon levő FKGP színeiben indultak a 11 fős testületbe településünkön nyolcan, míg az MSZP-nek egy jelöltje volt. Jól látható, hogy a legrosszabban szereplő FKGP-s jelölt szavazatának, több mint háromszorosát kapta az FKGP három legjobban teljesítő jelöltje. Az FKGP-től ketten, az MSZP-től egy fő jutott be, jellemzően valamennyien olyanok, akik az előző testületnek is tagjai voltak.

A helyi közösségben betöltött funkcióik szerint: mezőgazdasági gazdálkodó, buszsofőr-önkéntes tűzoltó és orvos.

MSZP -2002	szavazat	százalék
Dr. Csanálosy József	999	6,89
Sasvári Zoltán	401	2,77
Hajnal Antal	394	2,72
Fehér Ferenc	343	2,37
Kármán Sándorné	265	1,83

A Fidesz-MDF-FKGP koalíció nem működött sokáig, a kisgazdák 4 év alatt fölaprózódtak, be se jutottak a Parlamentbe, ahol az MSZP-SZDSZ koalíció került többségbe. Ezzel összefüggésben hirtelen megsaporodtak az MSZP jelöltek, összesen már öten indultak, s

mivel országosan eltűntek az FKGP alapszervezetek a faluban sem indult senki kiskgazdaként. A 11 fős testületbe csak Dr. Csanálosy József került be. A legrosszabbul teljesítő MSZP-s jelölttől háromszor több szavazatot kapott a legjobban teljesítő MSZP-s jelölt. Ugyanakkor észre lehet venni, hogy a második MSZP-s csupán másfélszeresét kapta a legrosszabbul teljesítőnek, miközben az első több, mint kétszer többet kapott a másodiktól. Vagyis nem a párt volt a fő befolyásoló tényező, hanem a helyi ismertség! A helyi közösségben betöltött funkciója szerint: orvos.

Fidesz KPE - 2006	szavazat	százalék
Dr. Hajnal Károly	592	3,73

Marad az MSZP-SZDSZ kormány, de a nyár eleji megszorításokká³ lehet összhangban, hogy senki nem indul az MSZP színeiben (Dr. Csanálosy József - mint tudjuk az előző ciklus alatt elhunyt). Ugyanakkor még dokumentumok igazolják, hogy két lista látott napvilágot. Egy MSZP-s polgármesterjelölt és 13 fős csapata állt szemben egy Fideszes polgármesterjelölt és 13 fős csapatával. A történet szépsége, hogy a két 13 fős lista komoly átfedéseket mutatott!

A Fidesz-Kisgazda Polgári Egyesülete jelölte Dr. Hajnal Károly, aki mint tudjuk 1998-ban még FKGP jelölt (vagyis maradt a ksgazda vonalánál), sikeresen vette az akadályt. A helyi közösségben betöltött funkciója szerint: ügyvéd.

Fidesz - 2010	szavazat	százalék
Skoda Ferenc	528	5,36
Povázson László	399	4,05
Dr. Hajnal Károly	357	3,62
Sasvári Zoltán	294	2,98
Lantos István	280	2,84
Rada Tibor	279	2,83
Kele Sándorné Erzsébet	276	2,8

³ Gyurcsány Ferenc népszerűsége is ekkor kezdet csökkenni, az őszi beszéd csak hab volt a tortán.

Fidesz - 2010	szavazat	százalék
Hájas Gábor	198	2,01
Jobbik - 2010	szavazat	százalék
ifj. Fejős László	336	3,41
Fejős László	281	2,85
Mester Norbert	276	2,8
Koncz Lászlóné	206	2,09

A Fidesz-KDNP tavasszal a leadott szavazatok több, mint felével megszerezte a parlamenti mandátumok több, mint kétharmadát, s a Jobbik is bejutott tavasszal a törvényhozásba. Ennek hatására a Fideszes jelöltség lett a vonzó, miközben újfent nincs MSZP-s induló, s megjelentek a Jobbik jelöltjei is. Észlelhető, hogy a képviselő-testület létszámának csökkenése ellenére is több, mint két és félszer több szavazatot kapott az első Fideszes, mint az utolsó. A számokból kiderül az is, hogy négy jelölt közel azonos eredményt ért el, de ezzel messze kerültek a bejutástól. A Jobbik legjobb jelöltje másfélszer több szavazatot kapott, mint a legrosszabb, de ezzel sem került be. A 8 helyre a Fidesz 8, a Jobbik pedig 4 főt jelölt. Végül három Fideszes jelölt be is jutott, mind a hárman voltak már korábban is testületi tagok, hiszen Dr. Csanálosy József halála után Povázson István került a testületbe, míg Dr. Hajnal Károly és Skoda Ferenc a korábbi testületnek is a tagjai voltak.

A helyi közösségben betöltött funkciójuk szerint: bolt tulajdonos, labdarúgó egyesület vezető, ügyvéd.

C., Jelöltek szavazókörönkénti eredményei

A következőekben megnézzük az egyes pártokra leadott szavazatok és a párt jelöltjei által kapott szavazatok szavazókörös eloszlását. Az logikus, hogy ahol jól szerepel egy párt, ott jól kell szerepelnie a párt jelöltjének is, hisz a párt szavazója a párt egyéni jelöltjére is szavaz. Ez az alapja annak, hogy országosan oly sokan öltenek párt logót önkormányzati választásokhoz közeledve: plusz szavazókat remélnek. Tehát ha van szoros összefüggés

párt és jelölt között Szentmártonkátán, akkor a párt jelöltjének a szavazatainak a száma és a párt listájára adott szavazatoknak száma nagyjából meg kell, hogy egyezzen⁴.

	1.	2.	3.	4.
Fidesz	195	237	173	213
Skoda Ferenc	121	170	105	132
Povázson László	99	125	75	100
Dr. Hajnal Károly	110	82	79	86
Sasvári Zoltán	127	76	42	49
Lantos István	67	76	56	81
Rada Tibor	77	85	52	65
Kele Sándorné Erzsébet	57	87	49	83
Hájas Gábor	50	52	50	46
	1.	2.	3.	4.
Jobbik	93	98	90	80
ifj. Fejős László	74	103	94	65
Fejős László	69	88	77	47
Mester Norbert	61	75	88	52
Koncz Lászlóné	52	54	58	42

A Fidesz a 2. szavazókörben ért el legtöbb szavazatot, s jelöltjei közül is öten itt érték el a legjobb eredményüket. Azonban az is látható, hogy miközben a pártra itt 237-en voksoltak, addig a legjobban teljesítő Fideszesre is csak 170-en, a legrosszabbra pedig csupán 52-en! Újra háromszoros a különbség. A Fidesz jelöltjeinek szavazatai az 52-től terjednek a 170-ig, ami 118 szavazat különbséget jelent (a Fideszre szavazók fele ez). Ráadásul akik itt érték el a legjobb szavazatukat (5 fő), azok közül 3-an itt is laknak, tehát itt a legismertebb. Másrészt megemlíthető, hogy valamennyi körzetben nagyjából 70

⁴ Narancssárgával jelöltük azt a szavazókört, ahol a Fidesz a legtöbb szavazatot kapta, s barnával ahol a Jobbik. Kiemeltük azt a szavazókört, ahol az adott jelölt a legtöbb szavazatot kapta a négy eredménye közül, s zölddel jelöltük azt az eredményt, ahol legjobb tudomásunk szerint lakhat - picit torzíthat az, hogy eredetileg hol van a szülői ház, vagy hogy hol van a család, de még ezen torzítások esetén is meggyőző az eredmény.

szavazattal kapott kevesebbet a párt legjobb jelöltje a párt eredményétől⁵. Hasonló eredményekre juthatunk a Jobbik esetében is.

A párt által hivatalosan indított jelölteken túl még öten jutottak a testületbe, érdemes eredményeiket is értékelni.

	1.	2.	3.	4.
Baranyi Julianna	77	151	74	114
Bartucz Zoltán	43	114	136	154
Kele Sándorné	113	129	96	131
Lesti Bertalan	124	213	121	141
Dr. Urbán Viktor	95	152	103	127

Ahogy a szokásos jelölésből is látható, ismét rendre ott született a legjobb vagy jobb eredmény, ahol a jelöltek laktak. Nagy eltérés a párt jelöltekhez képest nem található.

A helyi közösségben betöltött funkcióik szerint: takarékszövetkezet vezető, bolt tulajdonos, tanár-polgármesterjelölt, hírforrás-blogger, jogász.

A fentiek után érdemes összefoglaló táblázatban bemutatnunk, hogy a pártok által hivatalosan indított jelöltek közül kik, melyik évben, milyen eredményt értek el (a szavazatok számát tüntettük fel). Vastaggal szedtük, ha bejutott.

Jelölt	1998	2002	2006	2010
Dr. Csanálosy József	MSZP 963	MSZP 999		
Czakó Ádám	FKGP 540	független 547		
Hajnal Antal	független 402	MSZP 394		
Dr. Hajnal Károly	FKGP 418	független 459	Fidesz-KPE 592	Fidesz-KPE 357

⁵ Idén ez már csak azért is így van a Fidesz esetében, hiszen 13-14 főt jelöltek, támogattak összesen, s szimpatizánusaikat ezzel sikeresen összeharhatták: ha maradt is pl 4 szavazatuk, amit kedvelt pártjuk jelöltjére kellett leadniuk a 14 - esetleg - számukra ismeretlen közül nehezen választottak. Ha 200-an Fideszes logika alapján adták volna szavazatukat, s csupán 4 Fideszes induló van nyilván jobb eredmények születnek, mintha 14 közül kell választani.

Jelölt	1998	2002	2006	2010
Kele Sándorné Erzsébet		független 334	független 327	Fidesz 276
Lantos István		független 335		Fidesz 280
Povázson László	független 387	független 484	független 277	Fidesz 399
Rada Tibor			független 408	Fidesz 279
Sasvári Zoltán	független 355	MSZP 401	független 247	
Sasvári Zoltán				Fidesz 294
Skoda Ferenc		független 893	független 610	Fidesz 528
Szabó Ferenc	FKGP 543	független 385		

A szavazatok számát befolyásolja, hogy 2002-ig 11, majd 13, ma pedig 8 fős a képviselő-testület. Vagyis változott a leadható szavazatok száma. Látható azonban, hogy van pár személy (Csanálosy, Skoda), aki bármilyen időben, bármilyen jelöltként be tud jutni (folyamatosan esélyes Dr. Hajnal Károly), míg más esélytelen kitörni megszokott szavazói számából.

Egy jelölt van (Povázson), aki eddig nem jutott be, de most párt támogatással igen, de az esete félrevezethet, hiszen haláleset miatt volt már testületi tag, ráadásul látható, hogy a testületi létszám befolyásolja ugyan szavazatai számát, de nem ért el így se kiugró eredményt, volt már ennél rosszabb és jobb is. A korábbi évekből Hajnal Antal esete érdemel említést, aktuális népszerű pártja jelöltként se kapott több szavazatot, mint független indulóként.

Az okokról:

A párt jelöltségnek a 10 ezer fő fölötti településeken komoly választási okai vannak: a kompenzációs listákról csak úgy lehet szavazatot kapni, ha egy szervezetnek minden egyéniben vannak jelöltjei, vagyis ahány egyéni, annyi jelölt. Éppen ezért a testületben is együtt dolgoznak, hogy 4 év múlva újra mindannyian jelöltek lehessenek a párt, szervezet

színeiben. A 10 ezer vagy annál kevesebb lakosú települések esetében (s ilyen Szentmártonkátá is) nincsenek kompenzációs listák, nincs ilyen jelentősége a párt jelöltségnek, nincs is frakciófegyelem vagy komolyabb együttműködés a testület életében, hiszen néhány hónap alatt kialakulnak az új törésvonalak, ami alapján szakadozik az egykor egységesnek tűnő jelölti kör. Ráadásul nem a párt logó miatt kerülnek be a jelöltek, hanem személyes elfogadottságuk, képességeik okán. Akit nem akar a közösség, a választók, az bármilyen párt logóját felveheti a választás előtti hónapban, semmi eredménye nem lesz. Mártonkátán Dr. Csanálosy József kormányzati helyzettől függetlenül mindig bejutott, mint ahogyan olyan jelölttel is találkozunk, aki semmilyen párt színeiben nem ért el bejutó eredményt.

D., További példák

Érdemes további példákat is keresnünk, hogy össze tudjuk vetni kapott eredményeinkkel. A szomszéd település, Tápíószecső 2010-es adatai jó viszonyítást képeznek. Mivel a párt jelöltek közül itt is csak a Fidesz jelöltjei jutottak be csak a Fidesz és jelöltjei eredményével foglalkozunk.

2010	Szavazat	Százalék
Megyei szint	230611	58,74%
Helyi szint	1285	59,40%
Polgármester - Bata József	959	42,72%
Anka László	818	5,85%
Gál Csaba	804	5,75%
Erdei Annamária	714	5,10%
Ipacs Balázs	644	4,60%
Mészáros Ferenc	633	4,52%
Farkas Tibor	580	4,15%
Dombi Nándor	567	4,05%
Juhász Zsuzsanna	448	3,20%

Ahogy látható a Fidesz megyei eredményétől picit jobb eredményt ért el a párt helyben, miközben rosszabbat a polgármester-jelöltje, de 5 induló közül ezzel is az élen végzett (miközben a megyei közgyűlésnél csak 3 párt indult). A nyolc jelölt közül heten be is jutottak a testületbe, s a legrosszabb (448) is kevesebb, mint kétszer kapott kevesebb szavazatot, mint a legjobb Fideszes (818). A legrosszabb bejutó (567) pedig több, mint a felét a legjobb bejutónak (818). Ehhez még nem hozzá kell vennünk azt is, hogy a mostani testületből csupán egy fő volt tagja a korábbi testületnek is (ill. a Fidesz mostani polgármester-jelöltje, alpolgármesterként), valamint egy fő indult, de nem jutott be 2006-ban. Tehát összesen a mostani nyolc jelöltjükből hatan 2010-ben indultak először! Ezek után ez a közeli eredmény azt mutatja, hogy volt jelentősége Tápiószecsőn a párt logónak.

Ehhez képest mérve jól látható, hogy Szentmártonkátán ennek szavazási szempontból csekély hozadéka lehetett, ami nem is kimutatható. Hogy Szentmártonkátán miért nem működik az, ami más településen működött nem ennek az elemzésnek a tárgya, de könnyen megmagyarázható.

Tanulság

Van rá példa, ahol használt a jelölteknek egy-egy párt logója, hisz így alacsony ismertségük ellenére kaphattak párt logika alapján szavazatokat. Minél kisebb egy település, annál fontosabb azonban a helyi, személyes ismertség, ami felülírja a párt szimpátiát. Szentmártonkátán nem döntő befolyásoló tényező a párt támogatottság: akit a közösség nem akar bejuttatni, azt semmilyen logó alatt nem fogja, míg másokat aktuálisan elutasított pártja támogatása ellenére is bejuttat. Ez is azt mutatja, hogy fontosabb a helyi közösségben betöltött funkció.